

Begirada bat dantza solteari

Dantza mota hori egiteko, ulertzeko eta bizitzeko modu ezberdinak topa daitezke Euskal Herrian

Gaur jokatu da Segurako 22. Dantza Solte Txapelketako finalaurreko saioa, 18:00etatik aurrera. Bihar izango da finala. Bi saioak diferituan eskainiko ditu ETBk. Txapelketa hori aitzakiatzat hartuta, dantza mota honek Euskal Herriko herrialdeetan duen egoera aztertu nahi izan dugu.

Amagoia Iban / Donostia

DUELA aste bete inguru aurkeztu zen Segurako Dantza Solte Txapelketako 22. aldia. Gaur eta bihar jokatu dira finalaurreko saioa eta finala, hurrenez hurren, 18:00etatik aurrera, Segurako Baratze pilotalekuan. Egun bietan epaimahaian izango den Joxe Juan Ugaldek aurkezpenean adierazi zuenez, «bikote parte hartzaile gehien Gipuzkoatik etorriko dela uste dugu, nahiz eta bizkaitar eta arabarren bat espero dugun». Hitz hauek idazterakoan 26 bikote omen ziren izen emandakoak, gehienak gipuzkoarrak.

Txapelketa hau aitzakiatzat hartuta, dantza soltearen inguruan diren irizpide ezberdinak biltzen saiatu gara. Ugalde lezoararren arabera, (1981, 1982 eta 1983an txapeldun izan zen Segurako Lourdes Esnaolarekin batera), Gipuzkoan eta Bizkaian lehiaketan inguruan ari da erroztzen dantza soltea, prozesu zikliko bati jarraiki, «eta hori beti horrela izan da bi herrialde horien artean. Beste kontu bat da gaine-

rako herrialdeetako egoera. «Arabian bikoteraren bat izan da txapelketari begira, baina gainerakoetan ezer gutxi. Gehiago dira dantza soltean aritzekotan ere taldean aritzekoak».

Duela urte batzuk Gipuzkoako eta Bizkaiko zenbait bikote dantza soltearen berritze bide batean hasi ziren bitartean, gainerako herrialdeetan nahikoa lan izan omen zuten dantza taldeen inguruan euren gordetzen, «eta tarte handia sortzen ari da bi mentalitate hauen artean».

Txapelketaren alde ona eta

erromeriaren krisia aipatzen ditu lezoarrak. «Dantza solteak bi aurpegi ditu. Txapelketetan maila oso ona da, baina erromeria hil zorian da. Nola gordeko dugu erakuslehoan bakarrik apreziatzen dugun dantza?».

Egoera horren balizko konponketa, txapelketak —«magnifikatu gabe»— gorde eta erromeriak, dantza soltea herriko jendeak dantza dezan berreskuratzea litzateke, Ugalderen aburuz.

Txapelketa ez, jaialdia bai • Euskal Dantzarien Biltzarreko lehendakari eta Arabako federazioko kide Maribel Urtiozarateren arabera, txapelketak ez dira biderik onena dantza soltea bultzatzeko. «Herrialde bakoitzak kultur ezaugarri propioak ditu. Nik uste dut kultura ez dela lehiatzera eraman behar, bakoitzak berea duelako, gure ohituren barruan. Horregatik, Euskadiko Txapelketa bat egiten denean, ez naiz ados, dantza soltea ez delako lehiaketara eraman behar. Nire ustez Euskadiko Dantza Solte Erakusketa behar luke. Herrialde konkretu bakoitzak dantza soltea ez delako Euskadiko bakarra».

Euskal dantzarien biltzarreko lehendakariaren ustez, horrek ez du kentzen Gipuzkoa dantza sol-

tean beti aitzindari izan dela onartu beharra. «Indar handia dute, oso biziak dira». Araban, aldiz, askoz ere motelago dantzatu izan omen da beti. Nafarroakoek arabarren antz handia omen dute. «Bizkaia ere indartsua da dantzan, mugimendu askokoa, baina ez da ez Arabakoa ez Gipuzkoakoa bezalakoa. Bien artean gertatzen da». Iparraldean ez omen dute hainbesteko tradiziozko soltean. «Koreografiak antolatzen ari dira azken aldian, baina gipuzkoarrak baino markatuagoak eta motelagoak dira».

Herrialde ezberdinetako txapelketetan gipuzkoar dantza solte estiloan lorturiko «trebetasun ikaragarria» saritzeak apatia eragin du gainerako herrialdeetako bikoteengan, arabarren ustez. «Oso trebea da, bai, dantza klase hori, baina ez da gure ohitura hala dantzatzea, eta tradizioari buruz ari gara. Gero eta atzerago gertatzen dira hala dantzatzeko ez diren herrialdeetakoak, eta bikoteak ez dute txapelketetara joan nahi, eta herrialde bakoitzeko estiloa galtzen ari da». Bikoteen apatia hori konpontzeko bide moduan, herrialde bakoitzeko dantza estiloek txapelketetan «merezi duten duintasuna jasotzea» eskatzen dute Araban.

Beste mentalitate bat • Claude Iruretagoiena Iparraldeko Dantza Federazioko kidearen ustez ere, bere herrialdeko dantza giroa askoz ere herritarragoa da. «Gipuzkoan eta, dantza sueltokontuetan txapeldun izaera eman diote denari. Teknikoki maila sinestezinetara heldu dira, baina hemen jendeak ez du horrelako mailarik lortu nahirik».

Iparraldeko dantza taldeek ikusgarriak, koreografiak antolatzen dihardutela dio Iruretagoienak. Bere ustez, dantza sueltokontu hain maila tekniko eta trebera heldu da jendea txapelketetarako, «dantza sueltokontu itxuraldatzen ari direla, urrats berriak sortzeagatik». Iparraldeko dantza taldeak hasiak omen dira gauzak antolatzeko modu horri begiratzen, «eta dantza molde horri heltzen. Honelako prozesuak oso arriskutsuak iruditzen zaizkit. Gauza berriak egin behar dira, baina kontu handiz, bertakoa galdu gabe».

Aterabide bezala, txapelketekin batera, «herrialde bakoitzeko dantza sueltokontu modua erakusteko ikuskizunak antolatuko nituzke, lehiari sartu nahi ez duen jendearek lekua irekiz eta jendeak hemen dugun aberastasuna ikus eta ikas dezan».

Lehiaketetan gero eta maila hobea izan arren, herriko jendeak gero eta dantza solte gutxiago egiten duelako kezkatua da zenbait jende. «Horiek dira dantza soltearen bi aurpegiak».

JACOBA MANTEROLA

IGELDOKO IV. MOYNTAIN BIKE "TRIKV" IBILALDIA

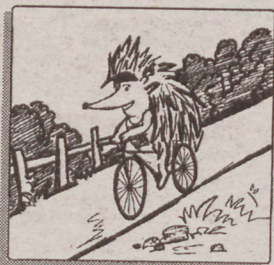
EGUNA

EKAINAK 21, IGANDEA

IZEN EMATEA: 9'30TAN

IRTEERA:

10ETAN, IGELDOKO PLAZATIK

BI IBILBIDE IZANGO DIRA: • **HELDUNETZAT, 30 KM.**
• **HAURRENTZAT, 10 KM.**

ORDAINDU BEHARREKOA:

HELDUAK: FEDERATUAK 500 PZTA.
FEDERATUGABEAK 800 PZTA.

HAURRAK FEDERATUAK 300 PZTA.
FEDERATUGABEAK 500 PZTA.

Antolatzailea:

IGELDOKO JAI BATZORDEA

Babeslea:

Egunkaria

Segurako esperientzia

GAIZKA SARASOLAK duela bi urte parte hartu zuen Seguran, eta iaz ere bai. Lesakarra bera, gipuzkoar erara ikasi zuten berak eta bikoteak Edu Muruamendiarenekin. «Gipuzkoan txikitandik hasten dira txapelketarako prestatzen, eta guk hamaika dantza ikasten ditugu, tartean sueltokontu dela. Niri txapel-

keta mailan ateratzea ez zait aunitz gustatzen. Seguran zegoen lehia ez zitzaidan asko gustatu».

Isabel Etxarte iruñarra beste modu batera planteatu zuen parte hartzea. «Kexa moduan aurkeztea erabaki genuen Pello Otanok eta biok. Hemengo jota eta porrusalda bana aurkeztu genituen, jendearek

beste dantza mota batzuk direla erakusteko. Duela bi urte aurkeztu ginen azkenekotz. Oso ongi igaro genuen, baina oso giro ezberdina dago han. Hemen ez da txapelketarik, Altsasuan besterik. Hemen lehia ez dugu hain maitea.

Gabriel Alonso Sestaoarrak ere parte hartu izan du Seguran. Duela

bi urte hirugarren gertatu zen. «Bizkaian egoera txarra dago egun. Duela zazpi bat urte 10-12 bikote zeuden, eta maila nahiko onagaz, baina egun ez. Orain txapelketek gora egin dute. Nik egokitu egin dut nire dantza. Bizkaitarrak Segurara gure dantza eginez joanez gero, ez dugu ezer lortzen». X